

Leerplan – Leren in de kerk

Als je geloofsonderwijs serieus neemt, wil je misschien een leerplan opstellen voor het jeugdwerk. Of je gebruikt onze materialen en wilt weten wat het leerplan is dat erachter ligt. Bij Leren in de kerk werkt een leerplan net een beetje anders dan je waarschijnlijk gewend bent.

- Geloofsleren is niet beperkt tot een bepaalde leeftijdsgroep, maar is voor **alle levensfasen** en alle situaties. Een leerplan moet dan ook die breedte dekken.
- Geloofsontwikkeling kun je via groepen stimuleren, maar het is voor elk mens een **uniek proces**. Hoewel er herkenbare patronen zijn in elke levensfase, kan een individu daar ook weer van afwijken door persoonlijkheid of situaties in het leven.
- Geloofsleren is **meer dan kennis** opdoen. Een leerplan kan daardoor niet alleen gericht zijn op kennis, maar geeft ook aandacht aan vaardigheden zoals leren bidden en aan vorming van identiteit en de relatie met God.
- In onze materialen willen we jong tot oud meenemen door de hele Bijbel heen. Dat betekent dat we in de keuze van de thema's en de uitwerking ervoor zorgen dat de verschillende bijbelboeken en de **kernelementen** van het christelijk geloof aan bod komen.
- Geloofsontwikkeling gaat met **ups en downs**. Door die dynamiek kun je geen einddoel stellen aan geloofsleren. Je kunt niet zeggen: 'Als we dit bereikt hebben, is ons leerplan geslaagd'. Soms zijn er fasen van groei en bloei, soms zijn er dieptepunten, worstelingen en twijfels. Dat is allemaal geloofsontwikkeling. Het is niet af te vinken. Je kunt er geen examen van afleggen. Daar moet een leerplan rekening mee houden.
- Geloof ontwikkelt zich *in* het leven. Daarom is **aansluiting bij het leven en de leefwereld** van de doelgroep belangrijk. Je hoeft niet alles te weten of te kunnen voordat je achttien bent. Het is belangrijk dat een leerplan helpt om geloofsleren zo vorm te geven dat het in iedere levensfase nieuwe houvast en aanknopingspunten biedt voor de geloofsontwikkeling.

Het leerplan per doelgroep

Kinderen (8-11 jaar)

Kenmerken

Het abstracte denken begint zich te ontwikkelen waardoor ze de historische en thematische lijnen van de Bijbel kunnen begrijpen. Ze zijn leergierig en houden van het opdoen van nieuwe kennis. Ook kunnen ze zich, meer dan het jongere kind, inleven in een ander. Ze vergelijken hun prestaties met die van anderen en zijn bezig met hun plek in de groep.

Inhoud	Dit komt terug in deze series
De kinderen leren hoe God zich aan ons openbaart.	IK BEN, De Redder komt, Vol van Gods Geest, Waar woont God?
De kinderen worden zich bewust van zonde in de wereld en in henzelf. Ze leren Gods oneindige genade kennen.	Van kwaad tot erger, Liefde, God bevrijdt, Levenswijsheid, Losers, Profeten
De kinderen leren dat mensen verbonden zijn aan God (verbond) en aan elkaar (gemeenschap). Ze ontdekken dat zij daar deel van uitmaken.	Gods lieveling, Samen, Feest, Visioenen
De kinderen leren het belang van levensheiliging en naastenliefde en gaan dit zelf praktiseren.	Levenswijsheid, Profeten, Buitenlanders, Liefde, Samen
De kinderen leren zich verwonderen over en verantwoordelijk voelen voor Gods schepping.	Dieren in de Bijbel, Voelen en verwonderen
De kinderen leren de betekenissen van de christelijke feesten en vieren dit samen.	De Redder komt, Heel gewoon, Emoties onderweg naar Pasen, Vol van Gods Geest

Vaardigheden

- De Bijbel leren lezen en de context van bijbelverhalen begrijpen is de belangrijkste vaardigheid voor deze doelgroep.
- Hiervoor gebruiken we bij elke bijeenkomst onder andere de tijdlijn van de Bijbel.
- Daarnaast leren ze bidden in verschillende vormen en samen bidden in een groep.
- Ze ontwikkelen hun rechtvaardigheidsgevoel en naastenliefde door zich te spiegelen aan wat de Bijbel daarover zegt.

Vorming

- Vaak hebben kinderen op deze leeftijd een vanzelfsprekend geloofsvertrouwen. Het materiaal prikkelt hun nieuwsgierigheid en helpt hen om dat geloofsvertrouwen steeds beter te gaan onderbouwen.
- De vorming van de groep wordt gestimuleerd door gezelligheid en spelletjes. De groep is als een oefenplek voor kerk-zijn.
- We stimuleren de identiteitsvorming in deze fase door ruim aandacht te besteden aan genade die losstaat van prestaties en vaardigheden.

Tieners (12-15 jaar)

Kenmerken

Tieners zijn druk bezig met de ontwikkeling van hun identiteit. Dit is een intens proces dat stress en onzekerheid kan geven. Ze gaan op zoek naar wat zij zelf geloven. Dit gaat regelmatig gepaard met kritisch denken over wat eerder is meegegeven door ouders of de kerk. In de zoektocht naar identiteit zijn leeftijdsgenoten belangrijk. Daaraan spiegelen ze zich en samen proberen ze diverse rollen uit. De emotionele en sociale hersengebieden groeien sneller dan de cognitieve. Ze zijn gevoelig voor sociale en emotionele prikkels.

Inhoud	Dit komt terug in deze series
De tieners leren hun identiteitsontwikkeling zien in Gods perspectief. Ze gaan door Gods bril naar zichzelf kijken. De loop van het kerkelijk jaar is daarin als een spiegel.	God en de prestatie maatschappij, Gewoon Jezus, Identiteit, Heilige Geest, Wie is er nou gek?
De tieners leren dat geloven relationeel is en dat God de mens gemaakt heeft voor gemeenschap.	All you need is love, Bidden, Meet the parents, Sport
De tieners leren geloof beleven met hun rijke emotiewereld. Ze ontdekken dat God aanwezig is in al hun gevoelens.	Muziek raakt, Als de dood je raakt, Ik voel me down, Onrust in de wereld
De tieners leren hun kritische vragen te stellen, twijfel te uiten en samen op zoek te gaan naar verdieping.	Andere religies, Geestelijke wezens, Twijfel, Verschillende kerken, Wat een feest
De tieners leren wat geloven concreet inhoudt in het dagelijks leven. Ze leren wat geloven betekent voor hun omgang met de schepping, met hun eigen lichaam en seksualiteit, met anderen die anders zijn dan zij.	Discriminatie, Doe's duurzaam, Impact, Kijkwijzers, Leefregels, Lijf, lust en liefde, Pesten

Vaardigheden

- Juist doordat de focus op henzelf ligt in deze fase, is het voor tieners belangrijk om te starten in hun leefwereld en van daaruit de relevantie van het geloof te ontdekken.
- Sommige series gaan over geloofsinhoud, waarbij steeds de koppeling gemaakt wordt naar het leven van de tieners. Andere series gaan over een thema uit de leefwereld, van waaruit we een verbinding leggen naar geloofsinhoud. De vaardigheid die tieners zo ontwikkelen is dat ze Gods aanwezigheid leren zien in hun leven.
- Ze ontwikkelen hun gebedsleven door te oefenen met verschillende vormen.

Vorming

- De vorming van hun identiteit staat centraal. Als een rode draad door de bijeenkomsten loopt de boodschap dat de tieners in liefde geschapen zijn, dat ze niet perfect zijn en tekort schieten, dat ze onverdiende liefde ontvangen die ze weer mogen uitdelen in hun omgeving.
- De programma's geven veel aandacht aan relatie, sfeer en veiligheid in de groep. In die relatie ervaren ze iets van God en van de gemeenschap van de kerk. Zo kunnen leeftijdsgenoten uit de kerk een waardevolle stimulans zijn voor hun geloofsontwikkeling.

Jongeren (16-18 jaar)

Kenmerken

- Jongeren komen voor veel keuzemomenten en kruispunten te staan. Ze zoeken hun eigen weg in het leven, liefst in verbinding met anderen.
- Leeftijdsgenoten zijn nog steeds belangrijk, maar ze durven nu meer een eigen weg te gaan en zoeken naar keuzes die bij hen passen.
- In hun geloofsontwikkeling zijn ze soms zoekend en kritisch en soms juist enthousiast en radicaal. Ze kunnen vanuit verschillende perspectieven kijken naar geloof en geloofsbeleving.

Inhoud	Dit komt terug in deze series
De jongeren leren vanuit een helicopterview kijken naar wat geloven is en welke perspectieven op geloof er zijn. Ze gaan gesprekken aan met elkaar en mensen van andere generaties over wat geloof voor hen betekent.	Oud, ouder, oudst – Je geloofsleven
De jongeren leren vanuit Gods perspectief te kijken naar hun leven en keuzes.	Tijd, Je levensweg – Je online leven
De jongeren leren hun relaties en hun identiteit zien in het perspectief van Gods liefde voor hen.	Vier de liefde – Pasen, Hemelvaart en Pinksteren
De jongeren leren de Bijbel kennen als een bron van inspiratie voor hun geloof en leven.	Bijbellezen – Wetenschap en de Bijbel

Vaardigheden

- In de bijeenkomsten ontdekken jongeren wat geloven betekent voor hun vragen en keuzes. Ze leren God te zoeken in hun leven en Hem te betrekken bij de weg die ze gaan. Zo oefenen ze met navolging.
- Ze leren tegelijk kritisch nadenken en reflecteren op hun levensweg.
- Ze ontwikkelen een grotere vaardigheid in Bijbellezen nu ze een beter begrip hebben van wat geloven is.

Vorming

- Het materiaal biedt aandacht aan de identiteitsvorming op het punt van keuzes maken en verbindingen aangaan.
- De jongeren worden gevormd in hun discipel-zijn en ontdekken steeds meer wat dit inhoudt.

Jongvolwassenen (18+)

Kenmerken

- Deze groep is volwassen, maar ze voelen zich vaak nog niet thuis bij de gewone volwassenkringen. Ze zijn minder gesetteld en veel ligt nog open.
- Hun leven is dynamisch en veeleisend. De druk om te presteren en iets van je leven te maken is groot.
- Ze zijn in staat tot diepe verbindingen met anderen, maar zijn vaak op zoek naar de balans tussen geven en ontvangen.
- Ze zijn serieus bezig met hun geloofsontwikkeling en willen graag de diepte in (ook al zijn ze nog niet altijd toe aan een commitment).

Inhoud	Dit komt terug in deze series
Ze leren de diepte van de Bijbel kennen doordat ze zich verdiepen in de grote lijnen en kleine verhalen uit de Bijbel. Ze leren die inzichten toe te passen op hun eigen leven.	Bijbelboeken uit het Oude Testament – Bijbelboeken uit het Nieuwe Testament
Ze leren zichzelf en anderen beter kennen door zich te spiegelen aan personen uit de Bijbel. Hun weg met God is een inspiratie voor de weg die de jongvolwassene gaat met God.	Personen uit het Oude Testament – Personen uit het Nieuwe Testament
Ze leren nieuwe inzichten over het christelijk geloof als een weg om hoopvol en open in het leven te staan. In het leven en bidden van Jezus vinden ze inspiratie voor hun eigen leven en geloven.	Hoopvol leven – Open leven

Vaardigheden

- Ze groeien in het persoonlijk bijbellezen doordat ze meer inzicht krijgen in belangrijke thema's in de Bijbel, de achtergrond van de bijbelse geschiedenis gaan begrijpen en de context van bijbelboeken leren kennen.
- Ze leren accepteren dat er verschillende perspectieven op geloven zijn. Ze leren omgaan met hun eigen twijfels of die van anderen. Ze leren gesprekken voeren van hart tot hart.
- Ze ontwikkelen de vaardigheid om rust te vinden bij God in de hectiek van hun leven.

Vorming

- De jongvolwassenen leren hun houvast vinden bij God die geen prestatie vraagt, maar enkel overgave en commitment.
- Ze ontwikkelen zich tot mensen die zichzelf kunnen vinden in de ander zonder zich daarin te verliezen. De liefde van God voor hen is het fundament voor hun relaties.
- Ze vinden de moed om een commitment aan te gaan met God en de mensen om hen heen.

Volwassenen (kringen en cursussen)

Kenmerken

- In de levensfase van de volwassenheid zijn er minder eenduidige kenmerken.
- Soms zijn er kenmerken die in eenzelfde levensfase voorkomen, zoals een baby krijgen en jezelf ontwikkelen als ouder of met pensioen gaan en zoeken naar een nieuwe levensinvulling.
- Soms zijn het kenmerken die in verschillende levensfasen voorkomen zoals rouw, echtscheiding of ziekte.
- Qua geloof is dit een fase van hoogte- en dieptepunten, groei of twijfel, inzet voor of afstand van de kerk, stilstand, rust of doorhollen.

Inhoud	Dit komt terug in deze series
Volwassenen leren samen hoe ze in het leven mogen staan. In de Bijbel vinden ze inspiratie voor hun dagelijks leven, werk en relaties.	Alles onder controle – Gods plan gaat niet buiten jou om – Me too – Onveilige wereld – Zie je mij
Volwassenen leren rust te vinden bij God en hun relatie met Hem gestalte te geven.	Stille tijd – Thuiskomen
Volwassenen leren het geloof concreet gestalte te geven door discipelschap, naastenliefde en missie.	Dienen, delen doen – Eropuit – Doorkijkje
Volwassenen leren omgaan met diversiteit in allerlei vormen. Ze leren om elkaar te vinden in Christus.	Meer kleur in de kerk – Geloofstalen – Omgaan met verschillen – Proeven & praten over de kleur van je hart – Vieren met vreugde
Volwassenen leren hun taak gestalte te geven vanuit hun geloof.	Openingen voor werkers in de kerk – Op handen – Jouw huis, Gods thuis
Volwassenen leren met een hernieuwde blik te kijken naar het geloof en vinden nieuwe vormen voor hun spiritualiteit.	Tafelgesprekken voor denkers – Hoopvol leven – Open leven – Ruimtezoekers

Vaardigheden

- In kleine groepen leren volwassenen samen gemeenschap te zijn en verbondenheid te ervaren. Ze ontwikkelen de vaardigheid om betrokken te zijn op de ander en te luisteren. Zo geven ze concreet gestalte aan kerk-zijn.
- Volwassenen leren hun geloof te delen in gesprekken en door samen van betekenis te zijn voor de ander, de maatschappij of de schepping.

Vorming

De volwassene blijft zich ontwikkelen als persoon, medemens en gelovige. Deze vorming gaat samen op met wat de volwassene in zijn leven meemaakt.

Diverse generaties samen (gemeentebreed + kringen voor jong en oud samen)

Kenmerken

- Naast het doelgroep-gerichte leeraanbod is het belangrijk om ook samen met alle generaties je geloof te delen en verdiepen.
- Juist de verschillende kenmerken van elke levensfase zijn een inspiratiebron. Je kunt wat leren van het geloofsvertrouwen van een kind, van de kritische vragen van een tiener, van de radicaliteit van een jongere, van de creativiteit van een jongvolwassene, de inzet van een volwassene of de levenservaring van een oudere.
- Juist samen ontdek je zoveel meer van de veelkleurigheid van geloven en het mysterie van God.

Inhoud	Dit komt terug in deze series
Onze gemeenteprojecten en kringmaterialen voor jong en oud samen leren je om samen te ontdekken wie God is in zijn oneindige veelzijdigheid. Je leert de veelkleurigheid van geloven kennen door het gesprek aan te gaan met een veelkleurigheid aan gelovigen.	Diverse gemeenteprojecten
Kringmaterialen voor jong en oud samen	Nieuw seizoen – Herfst – Angst – Cadeau en taak – Dankbaarheid – Levenslied – Wij en de kerkdienst – Rust

Vaardigheden

- Je leert om te groeien in gemeenschap door de verbinding aan te gaan met diverse generaties.
- Je leert samen te vieren en te genieten van het goede dat God geeft.
- Je leert samen van betekenis te zijn voor de wereld waarin je leeft en de omgeving van jullie gemeente.

Vorming

Wanneer je een ontmoeting hebt met een ander die echt anders is, bijvoorbeeld door zijn leeftijd of karakter, word je als persoon, als medemens en als gelovige gevormd. In de ander ontdek je nieuwe perspectieven op God en geloven die jouw eigen geloofsleven kunnen verrijken.